

KANTIKO

EN ENOR

D'an Otro Sant Min

HA DA

Zantez Radegonda

H. J.-L^s

Person Parouz Tréméven

SANT-BRIEG

TI MOULEREZ SANT-GWILHERM, 27, BALI CHARNER

—
1907

EUR GIR

War vue Sant Men, Abad

PAERON TREMEVEN

E yaouankiz en Breiz-Vreur

Sant Men (*pe* Min) a zo bet ganet en Breiz-Vreur, en amzer ma oa an enezen vraz-ze d'hon zadou, ar Vretoned koz na oa ket bet c'hoaz laeret o Bro digant-e gant ar Zaozon hag eet ar Vro-ze da Vro-Zôz.

Kerent hon zant a roaz d'ean eun deskadurez vad ha kristen : lemmoc'h a spered e oa evit bugale e oad ; trec'h war-n-e evit an deskadurez, e oa trec'h ive evit ar furnez ha, dreist-holl, e lec'h bean lorc'h enn-an, e chomaz izel-galon.

Eur wech achu e studi, e kwitaaz e dad hag e vamm evit mont da gâd e yontr, sant Samzon, a oa d'ar c'houlz-se abad en Breiz-Veur.

Chom a reaz eur pennad, en manati sant Samson, hep gwiskan ar zê-vanac'h ; c'hoant an nevoa e yontr da aprou e c'halvedigez (*pe* vocation) ; e zantelez, e furnez ha, dreist-holl, e zentidigez dispar ouz reolen ar manati a diskouez anat e oa galvet gant Doue da stad santel ar velegiez. Al le manac'h a reaz neuze hag, eun nebeut goude, e oe beleget.

Sant Men a deu en Arvor gant hon zadou koz

D'an amzer-ze, hon zadou koz a ranke tec'hel dirag ar Zaozon ; treuzi a raent ar môr hag e tiskennent en Arvor. Gant-e ha gant hon zent koz eo ec'h e bet savet hon mam-Vro, Breiz-Izel.

Sant Samson a dreuzaz ar môr ive gant e venec'h, en o zouez sant Magloar ha sant Men. Sevel a reaz, da gentan, eur manati en Lanmeur-Mentroulez. Goude-ze, e oe hanvet gant e genvroïz, da arc'heskob Dôl. D'an amzer-ze, e oa Dôl eur ger-veur euz Breiz-Izel; arc'heskob Dôl a oa an hini kentan en Breiz evel m'eman breman hini Roaon.

Sant Men hanvet da abad a zav eur manati

Sant Men, lakaet neuze da abad gant sant Samson, a zavaz eur manati neve en ker Gael. Eno 'oa o chom eur prins santel, e hano kaduon, hag a roaz da sant Men e zouaro hag aluzenno puilh da zavel ar manati neve.

Ar venec'h en em glemme euz an dienez a zour : Sant Men a lakeaz da strinkan eur feunteun a zo deut brudet-braz aboue; mad eo an dour diout-i, dreist-holl ouz ar c'hlenved hanvet « drouk Sant Men ».

En-touez an dud zantel deut da venec'h gant San Men e welomp e vadoberour Kaduon, prins a Gael, hag eur roue Breiz a deuaz da vean ive eur zant, sant Judikael e hano.

Sant Men a ya da Rom, e varo santel

Eur wech reizet mad pep tra en e vanati, Sant Men a fellaz d'ean mont da Rom da welet an tad santel ar pab ha da bedi war beio an ebestel. Eno, war a lennomp en levr an tad Albert euz Montroulez, e reaz meur a vuzud dispar. O tremen dre ger Anje war e zistro, ec'h hargasaz eur aerouant a lake freuz er Vro-ze. Eur manati neve a zavaz ive en Anje.

Neuze Doue a ziskleriaz d'ean e oa arri tost euz termen e vue. Falvezout a reaz d'ean mervel en Breiz-Izel en-touez e genvroïz E ine zantel a rentaz d'e Grouer er bla 605, ha meur a burzud a c'hoarveaz war e ve, o rei testeni war e zantelez.

Sant Men enoret en meur a lec'h ha dreist-holl en Tremeven

Pa deuz an Normaned divadez da dânan, da laerez, ha da drastan pep tra en Breiz-Izel, evit sovetaat relego sant Men, e venec'h a gasaz anê en Bro C'Hall. Diweatoc'h e oe adkaset darn ane en Breiz.

Sant Men 'zo karet hag enoret en meur a lec'h. dreist-holl en Tremeven a doug e hano (Trev Meven *pe* Men). Euz ar pewar c'horn a Vreiz e tireder da Dremeven da bedi ha da bardona : Dour ar feunteun 'zo mad ha brudet braz ouz drouk sant Men.

Sant Men skuilhet war-n-omp bennoz Doue ha roet o mennad d'ho pirc'hirined (*pe* pelerined). Selaouet hon fedenno ha pedet Doue evid-omp holl ho pugale.

Evel-ze beet graet.

GWERZ NEVE EN ENOR DA ZANT MIN

WAR DON : *ar re unaned* (Barzaz Breiz)

DISKAN :

*Kanomp eur werz neve en enor da zant Min
Ha pedomp-han hirie gant fe, war hon daoulin,
Da c'houlen evid-omp pep gras digant Doue,
'Vid ma kersfomp d'e heul war hent ar wir-vue.*

Herve lar an histor, Breiz-Veur 'oa e vamm-vro,
Amzer e yaouankiz a drémenaz enô :
Fe ha doujanz Doue, 'dal ma oa yaouank-flam,
Setu petra diskaz e-war barlen e vam.

Gand aked braz 'tec'haz pell diouz safar ar bed;
'Lec'h e tisker an droug ne vije kêt gwelet ;
Evel eun dourik skler a red seder ha splam,
E vue a redaz bepred glan ha dinam.

Poellek ha deread, 'vije nepred en kroz,
Hag e gomz 'oa d'an holl evel c'houez-vad ar roz.
Dalc'h-mad gant e studi, pôtr ar speredetan,
E teuaz brudet-braz 'touez ar re disketan.

Plijadurez ar bed, mado hag enorio
e/ 'Zelle evel moged, gevier, c'hoariello ;
E vrasa c'hoant e oa monet en distro pell,
'Vit 'n em rei d'ar beden, d'an obero santel.

Oc'h heuilh mouez gras Doue, 'kwita e di, e vro ;
Da vet e yontr Samzon e kas e gammejo ;
Goulen 'ra digant-an bezan digemeret
'Touez ar venec'h a oa en-dro d'ean bodet.

Pa vire gant aket reolen ar gouent,
Sant Samzon a welaz 'nevoa kâd e wir hent,
Hag en renk ar venec'h, hep gortoz pell amzer,
A greiz kalon d'e niz e roaz digemer.

c'h
Sant Min a oe neuze eur skouer a zantelez
Pa greske, de-ha-de, en beoder. en furnez,
Ken an holl venec'h-all, dre ma sellent d'e ge,
A domme o iene gant karante Doue.

Evit e galon c'hlan. hep c'hoantegez diroll,
Ar baourante a oa en tu-all d'ar bed-oll ;
En zell euz a Zoue e tiouere pep tra,
Rag, en skoaz an nevo, ar bed-man n'ê netra.

Izellek a spered, gant aket e sente
Ouz ar gourc'hemennou, kenkent ha m'o c'hleve ;
Eun de, evit senti buhan d'eun urz roet,
Dizamant ouz e gorf, tân 'n e 'zorn 'neuz douget.

Sant Min o klask 'vel-se pep mad ha pep furnez,
'Gerz a gammejo stank war hent ar zantelez :
Samzon a fell d'ezan hen belegi neuze ;
Piou gwell evit sant Min 'c'hellfe prezeg ar fe ?

g/
D'eskop-meur hon Bro-Breiz pa oe hanvet Samzon,
E kemeraz gantan e niz ha/e vignon :
D'abad 'lakas sant Min o kargan anean
Da ren tier neve 'vije savet gant-añ.

Neuze e teuaz ar zant dounoc'h en Breiz-Izel,
War e hent e kavaz an aotro euz Gael,
Kaduon e hano, 'roaz d'ean e di
Da zevel d'e venec'h eur c'haer a vanati.

g/
Dienez o devoa ar venec'h baour a dour
Da derri o sec'het, da ober o labour ;
Ar zant 'bedaz Doue ; eur feuteun a strinkaz,
Ha eur plac'h a oa laour gant an dour 'bareaz.

Dindan gwarez sant Yan lakaz e abati :
Nan euz ket brasoc'h sant evit harpa eun ti ;

Enô 'teuaz manac'h Kaduon euz Gael,
Hag ive eur roue hanvet Judikael.

Neuze sant Min a oa eur skouer a zantelez :
Ar bevien a vage gant teneridigez,
An nep an nevoa poan gant-an 'oa frealzet,
Ar re oa heskinet 'oa gant-an difennet.

Eun den paour, 'oa er bac'h dre urz ar prins Hoel,
'Oe, dre beden sant-Min, dieubet gant eun ael ;
Ar prins gwall-gounnaret na gavaz ket mad ze,
Doue hen kastiaz 'vid gonid e ine.

Sant Min a c'hoanteaz gwelet Rom hag ar Pab ;
War an hent e reaz burzudou eun dibad.
Goude, a-berz Doue, eun ael laraz d'ean,
'Oa achu e amzer, peur'hret e erv gant-an.

Sakramanti 'reaz 'vel ma oa deread ;
D'e venec'h e laraz : Sec'het ho taoulagad ;
Ar c'hristen na gwita ar bed-man a daelo
Nemet evid bevan da viken en Nevo.

An histor lavar d'imp burzudou niveruz
Gret kenkoulz war e ve ha 'n e vue evruz :
Pedomp-han gand fianz, goulenomp e vennoz
Ma royo d'imp skoazell da vont d'ar baradoz.

Imprimatur :

Brioci, 19^à Maii 1900.

M. LE PROVOST, *vic. gén.*

EUR GIR

WAR VUEZ SANTEZ RADEGONDA

Santez Radegonda oa merc'h eur roue. Eur roue-all. mab da Gloviz, roue Bro-C'hall. a lazaz he c'herent hag a gasaz anei gant-an da sklavez.

Goneet gant gened ha muioc'h c'hoaz, gand dousder ar plac'h yaouank, ar roue-ze a gemeraz santez Radegonda da bried. Mes eun den ken kri a oa anean ma lakeaz d'ar maro breur e bried zantel.

Houman o renkaz tec'hel kwit. Neuze eo e c'hoarveaz ar burzud-man : Evid kuzat ar rouanez, an trevadou a greskaz, en eun taol, war ar parkou 'lec'h ma tremene.

Diwar neuze, santez Radegonda a vevaz 'barz eul leandi. Eno e rene eur vue zantel : kastian a rae he c'horf dre binijennou kaled ; evel santez Tereza, e devoa skrivet hano hon Salver war he c'halon gand eun houarn-ru ; ken brudet e oa evid he santelez ma teuaz da lakaat ar peuc'h entre rouane ar Vro. Mervel a reaz en kear Poitiers, en eul leandi he devoa savet eno. Kalz a vurzudou dispar, a zo bet graet gant-i en-pad he bue ha goude he maro. Enoret eo en meur a lec'h, dreist-holl en kear Poitiers 'lec'h 'man he be.

Santez Radegonda 'zo patronez parrouz Tremeven. Euz ar pewar c'horn euz Bro-Dreger ha Goelo e teuer d'he iliz d'he fedu ha da c'houlen digant-i pare ar c'hlenvejo, rag braz eo he galloud dirag Doue.

Santez Radegonda, pedet evid-omp !

GWERZ

AN ENOR DA ZANTEZ RADEGONDA

DISKAN

*Itron zantez Radegonda,
Diraz-oc'h omp stouet ama :
Silaouet parrouz Tremeven (1);
Da Zoue kaset he fedenn.*

*Itron zantez Radegondan,
Diraz-oc'h pilgrin a pedan (2)
Gret ma pedin a galon vad
Hag otréet d'in ma mennad.*

Bugel c'hoaz, oc'h euz tanfeet
Ar c'halir c'houerv da darn ozet :
Penez' tiskoueo gwel Doue
Ac'h e ar groaz hent ar vue ?

He Vreur d'ho tad 'veaz muntrer
Dre ma kare re ar brasder :
Eur maro kri 'reaz d'he drô,
Goude bean gwasket he vrô.

Sklavez et ti ho iontr Kloter,
Euz tron ho tad n' wac'h ket her ;
Mez ar Roue 'zavaz ar fad
He nizez vian emzivad.

Rag war zu an otro Doue
Kloter 'lezaz trei hoc'h ine :
Doue 'gomzaz en ho kalon/
E pe lec'h a lakaz pe dron.

(1) *Pe* ouz ar bobl gristen.

(2) *Pe* ezomek pedan

Evuruz 'wac'h euz ar muian
Evid Doue hag an nissan
Da gempenni an ilizo,
Da diski an oll labourio.

Penoz 'n em glemmo euz he stad
Neb a zell Doue 'vel eun Tad?...
Kanvas d'ho tud, d'ho pro 'c'heuz gret
Heb bean biskoaz 'n em glemet.

Evel-d'oc'h, trubuilho ar bed
Na drec'hfont ket war hon speret
Mar o gwestlomp gand kalz a fe
Da bean evid hon gwal vue.

Ouz ar beourien oac'h truezuz,
D'o kâd e teuent niveruz :
Reit d'imp ive dre ho peden
Gras d'hober mad an aluzen.

Ho chadenno d'ar sklavet kez
Oc'h euz torret gand madelez :
Chaden hon bue a bec'het
Nin o ped, torret, bruzunet.

An env, chilaoue ho peden
Hag a roe d'ac'h ho koulen ;
Nag a vurzudo zouezuz
Oc'h euz gret én hano Jezuz ! —

Evid o kuz ouz ar Roue
An ed greskaz dre c'hras Doue :
Goulennet ed kaër 'vid irvi
Al labourer 'deu d'o pidi.

Ped kewj ho peden birvidik
'Charpaz hon baniel reuzeudik !
Tre Rouane o'n em gannan
Ped kwej ar peuc'h 'peuz gret zinan !

A eneb d'ac'h pried, ho ten
A roaz d'ac'h eur gurunen ;

Hogen, dirag pried Jezuz,
Teuaz glan he galon mézuz.

Rouanez vad, fianz Bro-C'hall
Klevet 'n aërouant o iudal :
Euz an env c'houi ken gallouduz,
Gret ouz-imp eur zell truezuz.

Ni oa pegemet 'chleuz karet
'Neur leandi bevan kuzet :
Gand-se miret, dre ho skoazel,
D'imp hon leanezed zantel.

Miret ive hon bugale
Ma voint bepred stard en ho fe ;
Ma kavoint oll 'vid o c'helen
Gwir Vretoned, gwir Gristenien.

Gand eur broud-tan hano Doue
Oc'h euz skrivet war ho asgle :
Skrivet ive en hon c'halon
Fe, Spi, Karante gwirion

Gret d'imp miret Lezen Doue
Hen karet mui ouz mui bemde ;
Gret d'hon Bro chom bepred Kristen
Ma vefomp euruz da viken !

F. G.

IMPRIMATUR :

Brioci, die 22^a Augustii 1901

M. LE PROVOST, *vic, gén.*

Aout 1901.

Dédié à M. l'abbé Helliet, recteur de Tréméven

Kantico admoulet da viz est 1907.